

Zápis z obhajoby disertační práce

Studentka: Mgr. Martina Koukalová
Datum narození: 11. 5. 1985
ID studia: 51240482
Studijní program: Obecná teorie a dějiny umění a kultury
Studijní obor: Dějiny výtvarného umění
Název práce: Ladislav Machoň a Praha
Jazyk práce: čeština
Jazyk obhajoby: čeština
Školitel: PhDr. Richard Biegel, PhD
Oponenti: prof. PhDr. Rostislav Švácha, CSc.
PhDr. ing. arch. Klára Brůhová, PhD
Datum obhajoby: 26. června 2019
Místo obhajoby: FF UK, Celetná 20, Praha 1, místnost č. 414
Termín: řádný
Předseda komise: prof. PhDr. Marie Klimešová, PhD
Přítomni: dle prezenční listiny

14:05 Předsedkyně komise Marie Klimešová zahájila obhajobu, představila sebe a přítomné členy komise a přítomné oponenty. Přítomným pak představila studentku.

14:07 Školitel seznámil přítomné stručně se svým hodnocením studentčina studia a její disertační práce, které uvedl ve svém písemném vyjádření. Ocenil práci jako přínosnou a kvalitní, založenou na archivním výzkumu, vyzdvihnul i životopisný přehled a jednotlivé sondy do Machoňovy tvorby.

14:10 Studentka seznámila přítomné s tezemi své disertační práce. Sdělila zejména následující:

Pracovala s velkým množstvím archiválií, pozůstalost je umístěna v NTM. Machoňova tvorba měla široký rozsah od kubismu přes purismus, funkcionalismus až po socialistický realismus po druhé světové válce.

Dizertační práce má tři hlavní kapitoly: život a dílo, čtyři vybrané realizace pro Prahu a Ladislav Machoň („LM“) a dějiny architektury.

V první kapitole dochází studentka k závěru, že život a dílo architekta nelze odtrhnout, protože by se jednalo pouze o dějiny forem. Vybrala si realizace v Praze, kde LM žil a bydlel, realizacemi v Pardubicích se nezabývala.

V druhé kapitole se věnovala čtyřem vybraným zakázkám – dostavba PF UK Jana Kotěry, přestavbě barokního areálu Klementina s důrazem na funkční provoz, plánované výstavbě na Můstku a vile Julia Hřivnáče, a to jejich načasování, zadavatelům, financím a konstrukční stránce staveb.

Ve třetí kapitole zhodnotila pojetí díla LM v dějinách architektury od počátku 20. století do současnosti jako šablonovité a klišovitě. Kladla si otázky, zda byl LM inovátorem či jen nositelem stylu a proč není tak vzpomínán jako Pavel Janák a Josef Gočár. LM na rozdíl od obou nebyl učitelem, neměl žáky, takže postupně upadal v zapomnění. Navíc byl v 50. letech vězněn, stal se občanem druhé kategorie, nebyl připomínán.

14:20 Oponentka Klára Brůhová seznámila přítomné s hlavními body svého posudku, práci považuje za přesvědčivě vyargumentovaný odborný text, oceňuje kapitolu o Klementinu a PF UK a zejména interpretační závěr práce, dále také používání bohatých primárních i sekundárních pramenů a rozhovory s pamětníky. Doporučuje k publikaci, 2 články již byly uvedeny ve Zprávách památkové péče. Doporučuje předloženou disertační práci k obhajobě, hodnotí ji výborně. Dotázala se studentky, zda jsou známy konkrétní názory LM na plánovanou výstavbu na Můstku.

14:23 Oponent Rostislav Švácha konstatoval, že vše podstatné již zaznělo, vysoce oceňuje pokus skloubit biografii a dílo LM a úvahy studentky v její práci, včetně závěru, že, nevezme-li se v úvahu autorova biografie, nelze dílu porozumět. (Upozorňuje i na opačný pokus Zdeňka Kudělky v případě monografie Bohuslava Fuchse bez zapojení jeho životních detailů.) Za diskutabilní považuje jen otázku, proč byl a je LM opomíjený, a to včetně odpovědi na ní. Otázkou

1952 zatčen, v roce 1954 odsouzen a do roku 1960 vězněn. LM byl v ateliéru Jana Kotěry, ale nebyl jeho žákem, přesto v jeho díle pokračoval.

Rostislav Švácha si cení, že studentka vyvrátila pověsti o vlivu zednářství na tvorbu LM.

Richard Biegel se vrací k pozici LM na piedestalu, před válkou měl LM pomalý začátek, pardubické realizace LM považuje za velmi zajímavé. Na úpravách a dostavbě Klementina a PF UK oceňuje nenápadnost zásahů LM. Realizaci sokolovny v Hostivaři a práce ze 30. let považuje u LM za fascinující. Oceňuje i jeho promýšlení urbanismu. Ještě se vrací k faktu, že LM nebyl učitel a k jeho poválečnému odstavení, jeho pozapomenutí v dějinách architektury připisuje kombinaci více faktorů a předpokládá, že kanonické dějiny architektury se už v tomto ohledu asi nezmění, ale nepovažuje LM za zneuznaného.

Lubomír Konečný vznáší dotaz k zajímavým položkám odborné literatury – konkrétně k teoretickému titulu Literární pole od Pierra Bourdieua – k čemu studentce v její práci tento titul pomohl?

Martina Koukalová vysvětluje, že zvažovala, jak monografii LM uchopit, aby nenapsala jen suchý životopis. Nepovažuje obecně formát monografie za neměnnou konstantu, jejich variant je velmi mnoho. Procházela značný počet monografií architektů a umělců, které ani neuvedla v seznamu odborné literatury. Tyto tituly jí umožnily najít si své pojetí mezi dvěma póly od představení umělce jako génia, který musel být objeven, až po smrt autora.

Lubomír Konečný tento přístup oceňuje.

14:45 Předsedkyně komise ukončila samotnou obhajobu a komise zahájila neveřejné zasedání o klasifikaci obhajoby disertační práce.

Předseda komise seznámil studentku a přítomné s výsledkem obhajoby: komise hlasovala pomocí hlasovacích lístků, počet členů komise 5, přítomno členů komise 3, kladných hlasů 3, záporných hlasů 0. Obhajoba disertační práce byla klasifikována **prospěla**.

i odpověď považuje za zajímavé, ale hodnocení LM studentkou považuje předem za vysoké a také upozorňuje na studentčinu kritiku všech, kteří se k němu zaujmou kritický postoj. Navzdory této námitce považuje práci za vzorný pokus o monografii architekta a doporučuje ji k obhajobě s hodnocením výborně.

14:27 Studentka reagovala na posudky oponentů:

Studentka se vyjádřila plánované výstavbě na Můstku. LM byl od roku 1930 členem Státní regulační komise a byl tedy jako aktivní architekt ve střetu zájmů, hlasoval i o vlastních stavbách. V roce 1939 v jednom ze svých nemnoha článků vylíčil provozní problémy komise. Realizovány byly v Praze pouze jeho marginální úpravy, možná byl právě kvůli střetu zájmů upozaděn.

Dále se vyjádřila k výtce oponenta Rostislava Šváchy ohledně přecenění postavení LM – nepovažuje LM za giganta, ale po 7 letech výzkumu je subjektivní stanovisko možné. Upozorňuje však na několik příkladů jasného podcenění postavení LM v dějinách architektury – konkrétně na texty Marie Benešové.

14:32 Předsedkyně komise ocenila, že se studentka zdárně zhostila všech připomínek.

14:33 Předsedkyně komise zahájila diskusi.

V následné diskusi vystoupili:

Marie Klimešová upozorňuje na stavbu, v níž žili Běla a Jiří Kolářovi, a která se značně odlišuje od svého okolí.

Martina Koukalová upozorňuje, že se LM lišil od avantgardy, možná byl na ni příliš konzervativní, proto se o něm příliš nepsalo. Tento dům je zajímavý jiným pojetím ze zahrady a jiným z ulice, nejsou známe požadavky objednatele. Dům byl považován za zednářskou stavbu, LM byl zednář, ale studentka se domnívá, že to jeho tvorbu neovlivnilo, i když pro zednářský chrám na Smíchově navrhoval interiér. Právě v souvislosti se svým zednářstvím byl LM v roce

Markéta Čejková

Zapisovatel: Markéta Čejková

Marie Klimešová

Jméno a podpis předsedkyně komise:
Marie Klimešová

Yana Čejková

Jméno a podpis dalšího člena komise:

